

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 210 sahifa,
13-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbiarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Alohida ehtiyojga muhtoj bolalarga matematika darslarida integratsion yondashuvni amalga oshirish	10
<i>Mamadjanova Ma'muraxon Kadirjanovna</i>	
O'quvchilarda raqamli madaniyatni shakllantirishning nazariy asoslari.....	13
<i>Boltayeva Go'zal Komilovna</i>	
Inkluziv ta'lim sharoitida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini aniqlash metodologiyasi	21
<i>D. Sh. Jo'rayeva, J. A. Jovliyev</i>	
Bolalarda leksik-grammatik nutq kamchiliklarini bartaraf etishda kontekstli texnologiyalardan foydalanish	25
<i>Abdullayeva Yoqutjon Qalandar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	30
<i>Abduvaliyeva Sabina Kurbonali qizi</i>	
O'g'il bolalarni oilaviy munosabatlarga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	35
<i>Aripov Shokirjon Olimovich, Raxmatillayeva Sug'diyona Muhammadjon qizi</i>	
Pedagogik intuitsiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan zamonaviy metodikalar	39
<i>Axmedov Jaloliddin Oribovich</i>	
The Impact of AI-Generated English Learning Materials Based on Uzbek Rural Life on the Learning Motivation of Rural Students.....	42
<i>Baxramova Malika Muzaffarovna</i>	
Raqamli kutubxonalarda sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish texnologiyalari va imkoniyatlari	47
<i>Choriyeva Zarina Anvarbek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida orfografik savodxonlikni shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari ...	50
<i>D. Teshaboyev, M. Sotvoldiyeva</i>	
Oliy ta'limda tblt metodik modeli asosida baholash tizimini takomillashtirish	53
<i>Djurayeva Nargiza Kudratillayevna</i>	
Yangi O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik etikaning rivojida xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
<i>Dushayeva Nazokat Sharofiddinovna</i>	
Uilyam Shekspir tragediyalarining o'zbek adabiyotidagi o'rni.....	62
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Qizlarning oilaviy kompetensiyasi uchun ijodiy pedagogika: Koreya dizayn ta'limi modelini O'zbekiston kontekstiga moslash.....	65
<i>G'ayratova Mohidil Zafar qizi</i>	
Jismoniy tarbiya darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda umumrivojlantiruvchi mashqlardan foydalanish metodikasi	69
<i>Maksetova Nurjamal Kuatovna</i>	
Integrativ ta'lim muhitida bo'lajak surdopedagoglarning metodik kompetensiyalarini shakllantirish	72
<i>Malikova Xurshida Ikramovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarda ko'p uchraydigan tovush talaffuzi kamchiliklari va ularni bartaraf etishda lopedik usullar.....	75
<i>Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi</i>	
Talabalarga an'anaviy xonandalik ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	78
<i>Muxammadova Ozoda Muzrabovna</i>	
Hayotiy sifat tushunchasini psixologik mazmuni.....	82
<i>N. G. Pulatova</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida ehtiyojlarga ega o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashning kompleks yondashuvlari	85
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Abdurashidova Feruza Qaxramonovna</i>	
Inklyuziv ta'lim tizimida o'qituvchining ko'p qirrali pedagogik faoliyati va uning nazariy asoslari	89
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Axmedova Aziza Temurovna</i>	

Xo'ja ahmad Yassaviy e'tiqod tarbiyasi haqida.....	93
<i>Norova Sevara Uyg'un qizi</i>	
Matritsa va uning determinanti mavzusini o'qitish orqali bo'lajak iqtisodchilarning analitik tafakkurini rivojlantirish texnologiyalari.....	97
<i>Nuriddinov Jalolxon Tursunboy o'g'li, Otaboyev Muxsinjon Muqimjonovich</i>	
Odam anatomiyasi darslarida interfaol va multimedia vositalaridan foydalanish yo'llari.....	104
<i>Nurmatov Norqobil Jo'rayevich, Qo'chqorova Moxira Dilmurod qizi, Boxodirova Nilufar Ikrom qizi</i>	
AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari va bugungi kundagi rivojlanishi.....	110
<i>Orishev Jamshid Bahodirovich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda xorijiy ta'limi tajribalari.....	116
<i>Pardayeva Gulbahor Jalg'ashovna</i>	
Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati.....	119
<i>Sariboyev Nurali Abdunazarovich</i>	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning zamonaviy pedagogik tizimdagi o'rni.....	122
<i>Siddiqov Azamat Muhammadjon o'g'li</i>	
Konstruktiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida 4K ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	126
<i>Sobirova Sarvinoz Quvondiqovna</i>	
Criteria of Scientific Activity Implementation of Physical Culture Education Students.....	133
<i>Sapayev Ruzmat Radjapovich</i>	
O'smir yoshdagi o'quvchilarning ma'naviy ehtiyojlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	136
<i>Tilovova Qizlarxon Ishpulat qizi</i>	
PIRLS tadqiqotida so'rovnomalarning qamrov doirasida maktab muhiti.....	141
<i>To'qliyeva Matluba Boqiyevna</i>	
Onlayn til o'rganish platformalarining esl o'quvchilarining og'zaki nutq ishonchi (speaking confidence) ga ta'siri.....	146
<i>Tojiboyeva Shohistaxon, Omonova Nargiza</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirishda kommunikativ o'yinlarning ahamiyati.....	151
<i>Toshpo'latova Sevinch O'ral qizi</i>	
Maktab o'quvchilarining jismoniy sifatlarini tarbiyalashning samarali uslublari.....	155
<i>Turdiyev Azam Xasanovich</i>	
O'quvchilarda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda xalqaro baholash tizimini tatbiq etish imkoniyatlari.....	158
<i>Turobov Mamarajab Sodiq o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda ijodiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	163
<i>Umirzoqova Surayyo Xudoyberdiyevna</i>	
Talabalarda perspektiv tasvir bajarishga oid ko'nikmani shakllantirishda CAD dasturlaridan amaliy foydalanish imkoniyatlari.....	165
<i>Valiyev A'zamjon Nematovich, Toxirov Sardorbek Muzaffar o'g'li</i>	
Duduqlanishni bartaraf etishda qo'llaniladigan usullar va vositalar.....	173
<i>Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	176
<i>Xudoyberdiyeva Dildora Nazarjon qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Duduqlanishga ega bolalar nutqini rivojlantirishda kompleks korreksion ishlar tizimi.....	179
<i>Xusanova Nozimaxon Zuxriddin qizi</i>	
Sirdaryo viloyatida tabiat va mehnat jarayonlarining tasviriy san'at orqali estetik va ekologik ifodasi.....	182
<i>Yorlaqova Malika Ahmad qizi</i>	
The Relevance of Artificial Intelligence in Teaching the English Language.....	186
<i>Yusupova Gulnoza Mirzoyevna</i>	
Umumta'lim maktabida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kuzatiladigan nutq xususiyatlari.....	189
<i>Zairova Nigora</i>	

Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	193
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
Педагогические технологии совершенствования физических качеств как основы здорового образа жизни	197
<i>Журабаев Абдукарим Маматкулович</i>	
Формирование духовно-нравственной компетентности будущих учителей как педагогическая проблема	200
<i>Зокиржонova Ф. Р., Рихситиллаева Д. Р., Меликузиева Ш. А.</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	203
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Talaba yoshlarining ma'naviy madaniyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	205
<i>Xojametov Ajiniyaz Andriyanovich</i>	
Методика формирования познавательных интересов у младших школьников в процессе выполнения творческих заданий на уроках русского языка	207
<i>Юлдашева Тахмина Бону Гайратовна</i>	

KREATIV TA'LIM TEKNOLOGIYALARINING PEDAGOGIK MOHIYATI

Sariboyev Nurali Abdunazarovich

Guliston davlat pedagogika instituti
"Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarning innovatsion-ijodiy kompetensiyasini rivojlantirish muammosi oliy ta'limning zamonaviy talablari nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Tadqiqotning dolzarbligi oliy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning kuchayishi, ta'lim jarayonining raqamlashtirilishi hamda mustaqil fikrlash, muammolarni yangicha qo'yish va amaliy yechimlar ishlab chiqishga qodir mutaxassislarni tayyorlash zarurati bilan belgilanadi. Maqolada innovatsion va ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishning nazariy asoslari hamda ularni rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik yondashuvlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion kompetensiya, ijodiy kompetensiya, innovatsion-ijodiy kompetensiya, talaba, oliy ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, kasbiy malaka.

Abstract: This article analyzes the problem of developing students' innovative and creative competence from the perspective of modern requirements in higher education. The relevance of the study is determined by the growing emphasis on the competency-based approach, the digitalization of the educational process, and the need to train specialists capable of independent thinking, innovative problem formulation, and the development of practical solutions. The paper also outlines the theoretical foundations of innovative and creative competence formation and highlights pedagogical approaches aimed at their development.

Key words: innovative competence, creative competence, innovative-creative competence, student, higher education, competency-based approach, professional qualification.

Аннотация: В данной статье анализируется проблема развития инновационно-творческой компетентности студентов с точки зрения современных требований высшего образования. Актуальность исследования обусловлена усилением компетентностного подхода в системе высшего образования, цифровизацией образовательного процесса, а также необходимостью подготовки специалистов, способных к самостоятельному мышлению, новой постановке проблем и разработке практических решений. В статье раскрываются теоретические основы формирования инновационной и творческой компетентности, а также педагогические подходы к их развитию.

Ключевые слова: инновационная компетентность, творческая компетентность, инновационно-творческая компетентность, студент, высшее образование, компетентностный подход, профессиональная квалификация.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri – mustaqil fikrlaydigan, ijodiy yondasha oladigan va muammolarga innovatsion yechim topa oladigan shaxsni shakllantirishdir. Shu nuqtai nazardan, kreativ ta'lim texnologiyalari bugungi kunda pedagogika sohasining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning faqat bilim olishiga emas, balki ularning tafakkurini kengaytirishga, ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu jihatdan zamonaviy ta'lim tizimida bilim hajmini ko'paytirishning o'zi yetarli natija bermaydi. Axborot tez yangilanayotgan, kasblar mazmuni o'zgarayotgan, murakkab ijtimoiy va texnologik muammolar paydo bo'layotgan sharoitda ta'limdan kutilyotgan asosiy natija o'quvchining tayyor javobni eslab qolishi emas, balki noan'anaviy vaziyatda to'g'ri yo'l topa olishi, muammoni bir necha nuqtayi nazardan ko'ra bilishi, yangicha fikr ilgari surishi va uni asoslay olishi bilan belgilanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

"Kreativlik" tushunchasi inglizcha "create" - yaratmoq so'zidan kelib chiqqan bo'lib, yangilik yaratish, noodatiy fikrlash va innovatsion yondashuvni anglatadi. Kreativ ta'lim esa o'quv jarayonini shunday tashkil etishni nazarda tutadiki, bunda o'quvchi tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki uni mustaqil ravishda izlab

topuvchi, tahlil qiluvchi va yangi g'oyalar ishlab chiquvchi subyektga aylanadi. Shu jihatdan kreativ ta'lim texnologiyalari bugungi pedagogik tafakkurning markaziy tushunchalaridan biriga aylandi. Ular o'quv faoliyatini faqat mazmun uzatish mexanizmi sifatida emas, balki intellektual, hissiy va ijtimoiy tajribani birlashtiruvchi rivojlantiruvchi muhit sifatida qayta tashkil etadi. UNESCOning 2024 yilgi hujjatida ta'lim muhiti kreativlik, tanqidiy tafakkur va innovatsiyani rivojlantirishga xizmat qilishi zarurligi alohida ta'kidlanadi^[1].

UNESCOning o'qituvchilar uchun AKT kompetensiyalari doirasida esa pedagogning texnologik va metodik tayyorgarligi o'quvchilarning hayot va mehnat uchun zarur ko'nikmalarini shakllantirish bilan bevosita bog'lanligi ko'rsatiladi^[2]. Demak, kreativ ta'lim texnologiyalari pedagogik nazariya uchun ham, amaliyot uchun ham ikkilamchi masala emas, balki ta'limning sifat ko'rsatkichini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati eng avvalo, o'quvchini faol subyekt sifatida tan olishida namoyon bo'ladi. Kreativ texnologiyaning yana bir muhim xususiyati shundaki, unda bir savolga bitta javob emas, bir nechta maqbul yechimlar mavjud bo'lishi mumkin. Shu jihat o'quvchini stereotip fikrlashdan chiqaradi, unga muqobil variantlarni qiyoslash va dalillash imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Shaxsga yo'naltirilganlik bu texnologiyalar markazida o'quvchi shaxsi turadi. Har bir o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va individual xususiyatlari inobatga olinadi. Natijada ta'lim jarayoni individuallashtiriladi. O'quvchi nafaqat nima o'rganganini, balki qanday o'rganganini ham anglab boradi. Bu borada o'quvchilar qobiliyatlarini hisobga olish, faollikni oshirish, har bir o'quvchini dars jarayonida faol ishtirok etishga undash, ta'lim jarayonini baholash va takomillashtirish, ko'p o'lchovli fikrlashni rivojlantirish, yangi g'oyalar va yondashuvlarni rag'batlantirishlar kiradi.

Faol o'quv jarayoni kreativ texnologiyalar o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Munozaralar, loyihalar, rolli o'yinlar va muammoli vaziyatlar orqali bilimlar mustahkamlaydi va o'quvchining o'qituvchi tomonidan berilgan yo'naltiruvchi topshiriqlar asosida, ammo mustaqil ravishda bilim olish, o'rganilganlarni tahlil qilish, amaliyotda qo'llash va yangi bilim hosil qilish jarayonidir. Bu jarayon o'quvchilarning faolligini, ijodkorligini, tanqidiy fikrlashini kuchaytiradi va ularni uzluksiz o'rganishga tayyorlaydi.

Muammoli yondashuv- bu ta'lim jarayonida o'quvchilarga tayyor bilim berish o'rniga, ularni muammoli vaziyatlarga duch keltirish orqali mustaqil fikrlashga undaydigan metoddir.

Ta'lim jarayonida muammoli vaziyatlar yaratilib, muammoni angelaydi uni tahlil qiladi yechim variantlarini ishlab chiqadi eng maqbul yechimni tanlaydi o'quvchilardan ularni hal qilish talab etiladi. Bu esa tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi natijada bilimlar chuqurroq va mustahkamroq o'zlashtiriladi. Kreativ yondashuvda esa o'quvchi bilimni mustaqil quradi, savol qo'yadi, faraz ilgari suradi, tekshiradi, xulosalaydi va natijani himoya qiladi. Shu sababli bunday texnologiyalar konstruktivistik didaktika, muammoli ta'lim, tadqiqotga asoslangan o'qitish, hamkorlikda o'rganish va reflektiv pedagogika bilan yaqin aloqada rivojlanadi. O'quvchi nafaqat nima o'rganganini, balki qanday o'rganganini ham anglab boradi. Mazkur holat metakognitiv ko'nikmalarni faollashtiradi va bilimning ko'chiriluvchanligini oshiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion metodlardan foydalanishda Kreativ ta'lim texnologiyalariga "brainstorming" (aql charxi), "case-study", "design thinking", klaster usuli, konseptual xaritalar kabi metodlar kiradi. Ushbu metodlar o'quvchilarning erkin fikrlashini rag'batlantiradi. Yana innovatsion metodlardan ham foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtiradi va ularni mustaqil hayotga tayyorlaydi. Shu sababli zamonaviy pedagog har doim innovatsion yondashuvlarni o'z faoliyatida qo'llashi lozim. Innovatsion metodlarni qo'llash muammolari shu bilan birga, innovatsion metodlarni joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud bularga quyidagilarni sanab o'tishimiz mumkin: texnik vositalarning yetishmasligi, o'qituvchilarning malakasi yetarli emasligi, vaqtning cheklanganligi. Bu muammolarni hal etish uchun o'qituvchilar malakasini oshirish va zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash zarurligini aytib o'tishimiz mumkin.

Hamkorlikda o'rganishda kreativ ta'limda guruhli ishlarga katta e'tibor qaratiladi. Bu o'quvchilarda jamoada ishlash, muloqot qilish va o'z fikrini himoya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati, an'anaviy darsda o'quvchi ko'pincha tayyor mazmunni qabul qiluvchi pozitsiyada qolib ketadi. Hamkorlikda o'rganishda esa yana qaraydigan bo'lsak o'quvchilarning umumiy maqsad sari birgalikda harakat qilishi, fikr almashishi va muammolarni jamoaviy hal etishi jarayonidir. Hamkorlikda o'rganishda quyidagi metodlardan kengroq foydalanish mumkin bularga "Aqliy hujum", "Jigsaw" (bo'laklab o'rganish), "Think-Pair-Share" (o'yla-juftlikda ishlash-baham ko'rish), Guruhli loyiha ishlari, Munozara va debatlardan qo'lansa maqsadga muvofiq bo'ladi.

Kreativ ta'lim texnologiyalarining afzalliklari Kreativ fikrlash bu qimmatli va asl g'oyalarni yaratishga olib keladigan fikrlash yo'nalishidir. Barcha insonlar ijodiy fikrlash hamda ijodkorlik bilan shug'ullanishlari mumkin. Ijodiy fikrlash nafaqat ijodiy asarlarni yaratish yoki san'at bilan bog'liq tasavvur etish vaziyatlarida, balki muammolarni yoki ijtimoiy masalalarni hal qilish kabi boshqa sohalarda funktsional bo'lgan vazifalarda ham qo'llash ham mumkin. Kreativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim quyidagi ijobiy natijalarni beradi, bunda o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasi shakllanadi, bilimlar chuqur va mustahkam o'zlashtiriladi, o'quvchilarda o'qishga nisbatan qiziqish ortadi, hayotiy muammolarni hal qilish kompetensiyasi rivojlanadi.

Pedagog uchun ahamiyati kreativ pedagogika o'qituvchiga dars jarayonini qiziqarli, samarali va o'quvchi uchun mazmunli tashkil etish imkonini beradi. Dars samaradorligini oshirishda kreativ yondashuv orqali tashkil etilgan darslar qiziqarli bo'ladi o'quvchilar faol qatnashadi bilimlarni yaxshiroq o'zlashtiradi va natijada ta'lim sifati oshadi. Kreativ pedagogika pedagog faoliyatining samaradorligini oshiruvchi muhim omildir. U o'qituvchiga zamonaviy ta'lim talablariga moslashish, o'quvchilarni faol va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida tarbiyalash imkonini beradi kreativ ta'lim texnologiyalarini samarali qo'llash pedagogdan yuqori darajadagi kasbiy mahoratni talab qiladi. O'qituvchilardan innovatsion metodlarni bilishi, o'quvchilarni rag'batlantira olishi, erkin va ijodiy muhit yarata olishini, moslashuvchan va ochiq fikrli bo'lishi zarurligini o'rgatish, shu sababli har bir pedagog o'z faoliyatida kreativ yondashuvni rivojlantirishi zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati shundan iboratki, ular o'quvchini passiv bilim oluvchidan faol, mustaqil va ijodiy fikrlovchi shaxsga aylantirishga xizmat qiladi. Bunday texnologiyalar ta'lim jarayonini faqat bilim berish bilan cheklab qo'ymay, balki muammo yechish, tanqidiy fikrlash, innovatsion g'oyalar yaratish va ularni amalda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, kreativ ta'lim yondashuvlari o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlik, erkin fikr almashish va individual yondashuvni kuchaytiradi. Natijada ta'lim samaradorligi oshadi, o'quvchilarning motivatsiyasi va o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan intilishi kuchayadi.

Umuman olganda, kreativ ta'lim texnologiyalari zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, ular barkamol, raqobatbardosh va innovatsion fikrlovchi avlodni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kreativ ta'lim texnologiyalari zamonaviy pedagogikaning ajralmas qismi hisoblanadi. Ular orqali ta'lim jarayoni samaradorligi oshadi, o'quvchilarning ijodiy salohiyati ro'yobga chiqadi va kelajakda raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga zamin yaratiladi. Shuning uchun ham ta'lim tizimida kreativ yondashuvlarni keng joriy etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi. Ta'lim to'g'risida: O'RQ-637-son, 2020-yil 23-sentabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi: PF-5847-son Farmon, 2019-yil 8-oktabr.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня. 2003. № 5.
4. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Народное образование. 2003. № 2. С. 58–64.
5. Azizxo'jaeva N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat: o'quv qo'llanma. Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2006. 160 b.
6. Sariboyev Nurali Abdunazarovich K reativ ta'limt exnologiyalarining pedagogik mohiyati va uning o'quv Jarayonida Tutgan o'rni INNOVATIVE ACADEMY xalqaro jurnal 2026 yil 4-6 betlar
7. Ravshanova D.M. Innovatsion yondashuv asosida talabalarda kreativ kompetentlikni rivojlantirishning uslubiy asoslari, 2024.
8. Shayxislamov, N. Z. (2020). Pxisolingvistikada assotsiativ metod asosida nutqning o'rganilishi. O'zbekistonda innovatsion ilmiy tadqiqodlar va metodlar, 37- 42 b.
9. Tolipov O'., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. Toshkent, 2023.
10. Torrance E.R. Creativity and futurism in education: Retooling Education 1980. Vol 100 P.
11. <http://www.genderi.org/ta-lim-texnologiyalari.html?page=8>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.